

Haarpad, verhalen en bewoners

door P.F. Klein Obbink en J.H.J. Joosten

Het vorig jaar verschenen artikel over het Haarpad en het interview in het Utrechts Nieuwsblad dat hierop volgde hebben een aantal reacties opgeleverd waarover we hier verslag doen. In het juninummer van dit blad vond u al de ont-radseling van de persoon van Schout Hans. Schout Hans is de substituut-schout Hans Lievensz geweest, dit blijkt uit een prachtig stukje historisch onderzoek door Jan H. Huiting.

In het nu volgende artikel wordt de verbreding van het Haarpad in de dertiger jaren uit de doeken gedaan. Vele namen van bekende Vleutenaren komen we daarin tegen! We besluiten met verhalen over de bewoners van het Haarpad. Een en ander wordt ruim verlicht met foto's en afbeeldingen. Het onlangs op het kasteel Haarzuilens aangeboden rapport over de archeologische waarden van het gebied gelegen tussen Vleuten en Haarzuilens, bevestigt nog eens het historisch belang van het Haarpad. Voorzichtigheid is dus geboden bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan.

De reacties

In het interview in het UN kwam de vraag naar de herkomst van de Joostenlaan aan de orde. Hierover zijn we door meerdere personen benaderd. Volgens velen was de naam niet goed, hoewel deze toch al zeker honderdvijftig jaar als zodanig op de kaarten staat! Men sprak in Vleuten vroeger altijd over de Griftselaan. Op de oude perceelbeschrijving

uit 1624 staat bij de Vleutense wetering vermeld: „Vlueter Wateringe ofte nieuwe grift”. De Joostenlaan verbindt de Thematerweg met deze „nieuwe grift”, wellicht komt hier deze naam vandaan.

Er was een heel originele suggestie bij over de naamgeving van de Joostenlaan. Deze bracht de naam in verband met Joost in de betekenis van de duivel. Denk

aan de uitdrukking Joost mag het weten. Het perceel gelegen tussen de Nobel-hoeve en de Joostenlaan wordt wel eens de duivelshoek genoemd. De Joostenlaan loopt naar deze hoek dus vandaar de naam! Dat het gebied waarover de Joostenlaan loopt een oude geschiedenis heeft is gezien de vondsten uit de late en vroege middeleeuwen en nog verder terug tot het begin van onze jaartelling wel komen vast te staan. Denk aan de gouden munt uit de 7de eeuw die in de buurt gevonden werd. De perceelsnaam duivelshoek is misschien nog een zwakke echo uit dit verleden.

Het Haarpad in later tijden

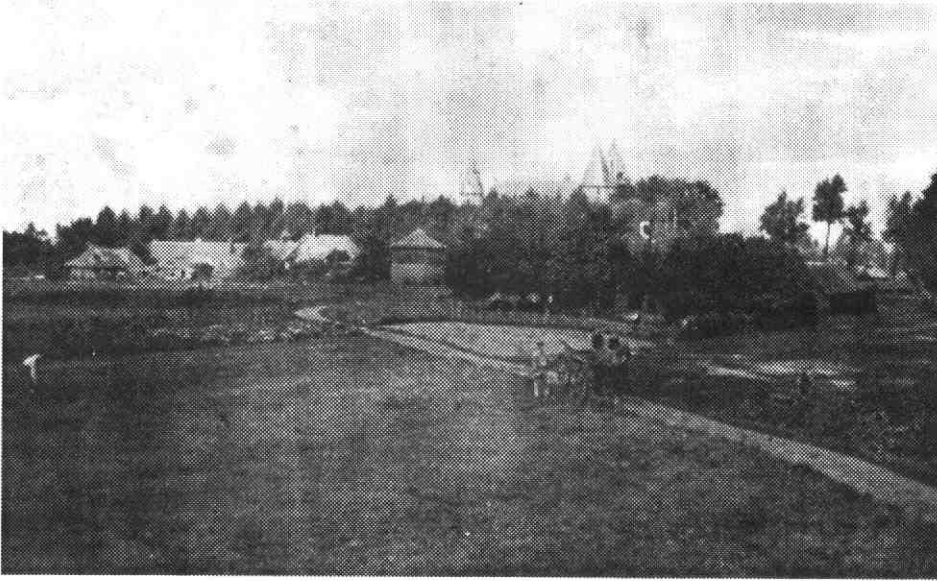
We eindigden ons vorige artikel met de convocatie uit 1773 waarin de eigenaar van 't Huis den Eyk een voorstel doet tot verbreding van het Haarpad.

De situatie aan het eind van het Haarpad in die tijd is goed te zien op een kaart uit 1769 (afb. 1). Het Haarpad is aangegeven met een stippellijn. Deze situatie bleef onveranderd tot het eind van de 19de eeuw (afb. 2), toen door de herbouw van het kasteel Haar en de verplaatsing van het dorp de wegenloop veranderde. Daarna sloot het einde van het pad aan op de Bochtdijk vlak voor de namaakhouten brug. Een Vleutenaar wees ons op een ijzeren hek dat volgens hem die plaats markeert (afb. 3). Op deze foto zien we in de verte nog het Eikshuisje. Het gedeelte van het Haarpad tussen het huisje en het hek is pas later verdwenen.

Aan de andere kant van het Eikshuisje aan de zuidkant van het Haarpad lag tussen 1948 en 1964 het voetbalveld van PVCV. Eerst wasten de voetballers zich met slootwater, maar later werd een waterleiding getrokken vanaf het Eikshuisje. Van het hele gebeuren is niets meer terug te vinden, een klein boompje in het veld geeft nog de plaats aan.

Afb. 1 Fragment van de kaart van Ketelaar uit 1769. (reprod. coll. Hist. Ver.)

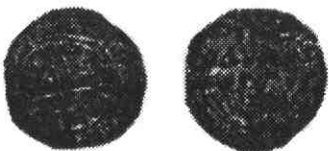

Afb. 2 Foto Haarpad 1895 (Coll. Hist. Ver.)

Afb. 3 Links van de boom het ijzeren hek. (foto 1995)

Een ets uit 1750 geeft goed weer hoe men in die tijd uit het westen Vleuten binnenkwam (voorpagina). Van enige bebouwing is in die tijd nog geen sprake, die komt pas meer dan 100 jaar later. De Broederschaps-huisjes stonden er natuurlijk wel. Een van de bewoners liet een munt zien (afb. 5) die hij bij het planten van een boom dertig jaar geleden op het kerkplein gevonden had. De munt dateert waarschijnlijk uit 12de of 13de eeuw. Er werden toen nog meer munten gevonden.

Afb. 5 Munt 12e/13e eeuw

Deze zijn mogelijk aan het kerkbestuur overhandigd. Over de herkomst en de huidige bezitters zouden we graag meer willen weten.

Verbreiding van het Haarpad

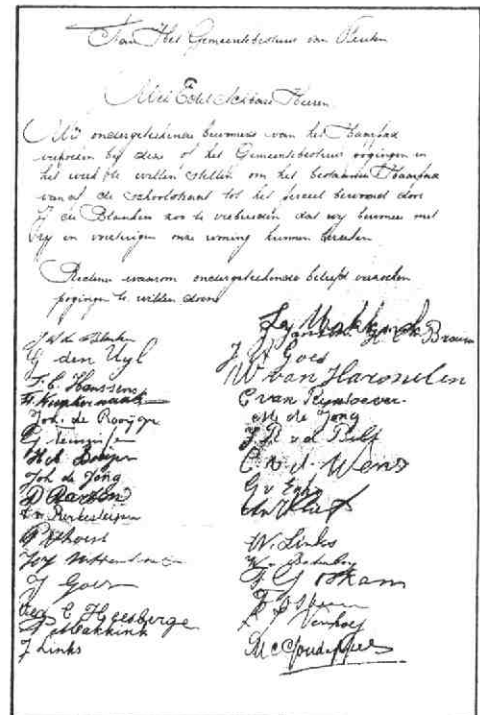
In het vorige artikel over het Haarpad spraken we al over het onderhoud van het toenmalige zandpad, mede aan de hand van een aangekondigde schouw uit 1663. In een convocatie uit 1773 konden we lezen dat een mogelijke verbredening werd aangekondigd. Of die verbredening toen ook heeft plaatsgevonden is ons niet bekend. Bij een speurtocht door de gemeentelijk archieven hebben we stukken gevonden waaruit blijkt dat in 1929 die behoefte aan verbreding van het Haarpad nog steeds aanwezig is. Echter in dit geval betreft het een wens van de bewoners

van het Haarpad zelf. In een brief van de heer J. den Blanken wordt het gemeentebestuur verzocht om het Haarpad te verbreden tot aan de woning van hem zelf (nu nummer 34), „opdat de bewoners met rij- en voertuigen onze woning kunnen bereiken”. De aanvraag wordt door alle bewoners ondertekend (afb. 6). Blijkbaar was het pad nog zo smal dat het problematisch was om met voertuigen de woningen fatsoenlijk te bereiken. De tekst behorende bij een foto uit een tijdschrift van 1930 (afb. 7) bevestigt dit.

B. en W. van de gemeente Vleuten antwoorden op 29 maart 1929 dat het eigendom en onderhoud bij de Waterschappen “Vleuten”, “Themaat” en “de Haar” behoort. De gemeente geeft aan wel te willen meewerken aan een verbetering van het Haarpad, op voorwaarde dat de Waterschappen hun medewerking verlenen.

Verder stelt de gemeente zich op het standpunt dat een verbreding „geen algemeen belang dient” en slechts voordeel brengt aan de eigendommen van de bewoners. Derhalve kondigt de gemeente alvast aan dat medebetaling aan de kosten een voorwaarde voor de uitvoering van de verbreding zal zijn.

In een verklaring, gedateerd augustus 1930, vermelden 10 perceeleigenaren dat zij stroken grond parallel lopend aan het Haarpad aan de gemeente Vleuten in gebruik willen afstaan. Of de gemeente daar een vergoeding voor betaald heeft is niet duidelijk.

Afb. 6 Het verzoekschrift met de handtekeningen van de bewoners. (bron: Gem. Arch. Vleuten inv. n° 1864)

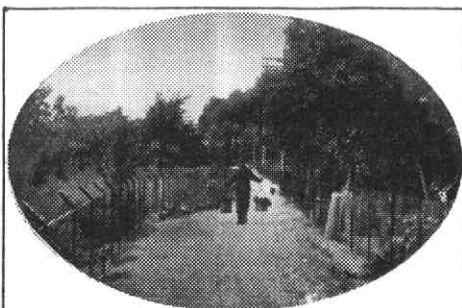
Het Smalle Pad te Vleuten doet zijn naam alle eer aan, want het is smal, en veel meer dan een pad is het niet. Vooral nu, in het jaargetijde van regen en wind, is het een weg, waar men niet zonder modderspatten vandaan komt.

Afb. 7 Foto uit een tijdschrift van 1930.

Op 29 juli 1930 zien we een raadsbesluit van de gemeente Vleuten om:

a) de brug over de Nieuwe Vaart in eigendom en onderhoud over te nemen van de genoemde Waterschappen, nadat deze is vervangen door een betonnen brug en b) in onderhoud over te nemen het verbrede gedeelte van het Haarpad, beginnende bij de Schoolstraat tot aan de brug bij H.A. Boeijen met een totale lengte van 348 meter. Hieruit blijkt dat er inmiddels een verbreding van het Haarpad had plaatsgevonden. Op een foto uit 1930 (afb. 8) zien we dat het pad „aanmerkelijk wordt verbreed”.

Op 10 maart 1931 geeft het provinciaal bestuur zijn goedkeuring aan de overdracht van de verplichtingen, maar vraagt zich wel af waarom de gemeente alleen het onderhoud en niet het eigendom van

Het schilderachtige smalle Haarpad te Vleuten, dat zich zoo bekoorlijk door het rijke tuinbouwgebied slingert, ondergaat ook al een moderniseering. Het pad wordt aanmerkelijk verbreed, maar of het daarmee ook verfraaid wordt?

Afb. 8 Foto uit 1930. „Hier, aanmerkelijk verbreed”.

Eeuwenoude Haarpad te Vleuten verdwijnt

VLEUTEN. De kortste weg van Vleuten naar de Haar leidt over het Haarpad, dat zijn functie als verbindingsweg reeds meer dan vijf eeuwen met ere heeft vervuld. Het was geen belangrijke weg, maar als „pad” had het, vooral in de middeleeuwen als onderdeel van het looppad van Utrecht naar Amsterdam, een belangrijke functie. Het Haarpad werd in de vorige en in het begin van deze eeuw ook als kerkpad gebruikt, toen het aansluiting gaf naar de Hamtoren waar „Op 't Hoog” toen de katholieke kerk stond! Oude Vleutenaren en Haarsullenaren kunnen zich dit nog herinneren. Veel, ja zeer veel heeft zich op dit knusse verbindingsweggetje afgespeeld. Veel is er in de loop der eeuwen veranderd, maar het Haarpad bleef. Het pad bleef een onmisbare schakel.

in het bijzonder ook voor de boeren, als toegangsweg naar de verschillende landerijen. Het waterschap werkte mee en plaatste enkele bogen, waardoor 't grote verkeer werd geweerd. Intiem en knus, dat was het Haarpad, hierover zou menig paartje schone herinneringen kunnen vertellen. Men kan er genieten van het landelijk

grote aandacht wordt besteed. Aan deze verkaveling zal het pad ten offer vallen. Het kan niet anders, maar de naam Haarpad blijft voorlopig bestaan, omdat het eerste gedeelte gelegen in de behoude kom van Vleuten, blijft bestaan. De Joostenlaan en Eikslaan — deze laan wordt waarschijnlijk doorgetrokken naar de Parkweg

Knus verbindingsweggetje slachtoffer van ruilverkaveling

schoon met bloeiende boomgaarden en prachtige bospartijen. Binnen enkele jaren zal 't Haarpad verdwenen zijn. De ruilverkaveling werkt gestadig voort en brengt een grote ommekeer in de verbetering van de wegen en de waterhuishouding, terwijl ook aan de verkaveling van gronden

— zullen de functie van het Haarpad gedeeltelijk overnemen, de Schoolstraat is hierbij buiten beschouwing gelaten. In 1938 zal het Haarpad nog slechts in de geschiedenis voortleven. Een stuk „romantiek” verdwijnt voor het algemeen belang.

Afb. 9 Het krantenbericht uit de vijftiger jaren.

het verbrede deel van het Haarpad overneemt.

Op 25 maart 1931 antwoordt de gemeente met de mededeling dat de aan het Haarpad grenzende percelen zich bijna

alle over het pad uitstrekken en dat de eigenaren hebben verklaard die grond niet in eigendom te willen afstaan.

Vervolgens zien we een raadsbesluit, gedateerd 13 mei 1932, waarin besloten

wordt om nog eens 80 meter Haarpad in onderhoud over te nemen van de Waterschappen, beginnende bij de brug bij het perceel van H.A. Boeijen („aangezien deze brug nodig hersteld moet worden”) en eindigend bij de brug bij het perceel van J. den Blanken.

Het raadsbesluit meldt „dat het gemeentebelang medebrengt dat ook dit gedeelte van het Haarpad verbreed wordt”. Blijkbaar ziet de gemeente nu wel een algemeen belang in de verbetering van het Haarpad. De Waterschappen betalen aan de gemeente voor het overnemen van de verplichtingen m.b.t. het onderhoud van dit stuk Haarpad een eenmalige afkoopsom van 200 gulden.

Tot slot vinden we nog een verklaring van 3 eigenaren dat zij bereid zijn stroken grond grenzend en parallel lopend aan het Haarpad in gebruik af te staan aan de gemeente Vleuten.

Een van deze 3 eigenaren blijkt de rijwielhandelaar de heer J. den Blanken te zijn, de man die enkele jaren eerder de aanzet gaf tot de verbreding van het Haarpad.

De bewoners van het Haarpad

In het laatste kwart van de vorige eeuw verschenen de eerste huizen aan het Haarpad. In de jaren zestig werd op resolute wijze een einde gemaakt aan de nog altijd tot de verbeelding sprekende lintbebouwing langs dit smalle pad.

Nog slechts 2 huizen (met de nummers 34 en 36) reesteren en deze zijn nu fraai geïntegreerd in het laatste nieuwbouwgedeelte van de wijk Nieuwe Vaart.

Alle overige woningen hebben plaats gemaakt voor een tamelijk fantasieloos stratenplan dat in het kader van de naoorlogse nieuwbouwdrift ook Vleuten niet onaangestaan heeft gelaten. De laatste nieuwbouwhuizen in de wijk Nieuwe Vaart zijn tegen het oorspronkelijke Haarpad aangebouwd en hebben als adressering Haarpad nummer 1,3,5,7 en 9 gekregen. Zij zijn gelegen in het meest zuidelijke deel van het voormalige „bosje van Goes”.

In het midden van de jaren vijftig was er reeds sprake van een mogelijk verdwijnen van het Haarpad. Over dit onderwerp verscheen een artikel in een Utrechtse krant (afb. 9).

De in het artikel aangekondigde verdwijning van het Haarpad betreft echter juist dat gedeelte van het Haarpad dat buiten de bebouwing is gelegen. Een en ander zou gaan plaatsvinden i.v.m. de op handen zijnde ruilverkaveling. Uiteindelijk is het er niet van gekomen. Opvallend in dit artikel is verder de opmerking dat het eerste gedeelte van het Haarpad wel zou blijven bestaan.

Op de bijgevoegde foto zien we de 2e

brug in het Haarpad. Het Haarpad kende vroeger 3 bruggen. Verderop is nog het 3e bruggetje zichtbaar. Deze laatste (in 1992 vernieuwde) brug bestaat nog steeds.

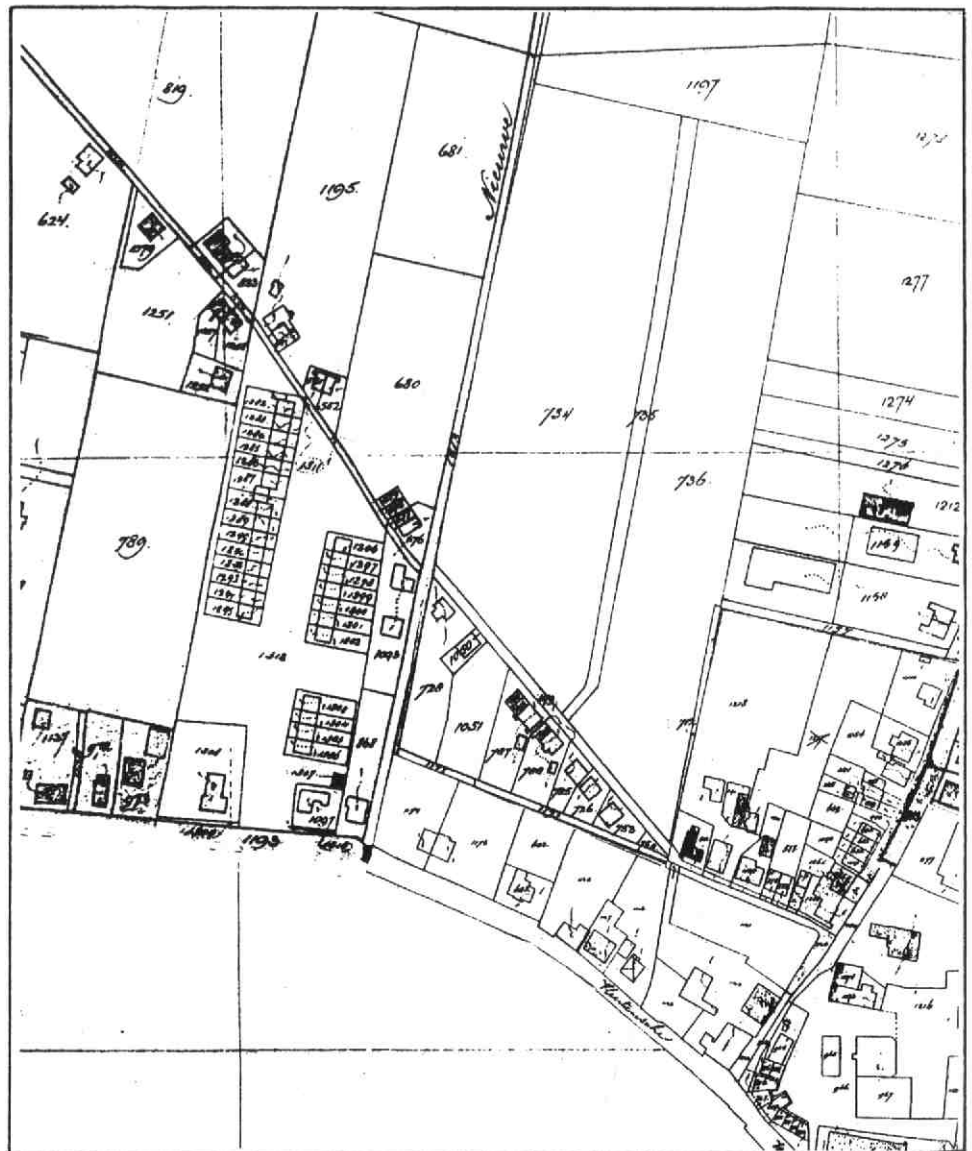
Links op de voorgrond is een dubbel woonhuis zichtbaar (huisnummers 28 en 32). Op nummer 32 woonde Toon Maat en op nummer 28 was de laatste bewoner Maarten Groot en later zijn weduwe. Achter deze huizen was nog nummer 30 gelegen. Dat huis werd het laatste bewoond door Gerrit Breedveld.

Rechts van de brug zien we een huizenblok, dat bestond uit 4 afzonderlijke woningen: de nummers 29 t/m 35. Van de twee middelste huizen was de toegang tot de woning aan de achterzijde gelegen. Verder zien we aan de noordzijde van het Haarpad nog het eerste gedeelte van het toenmalige „bosje van Goes”.

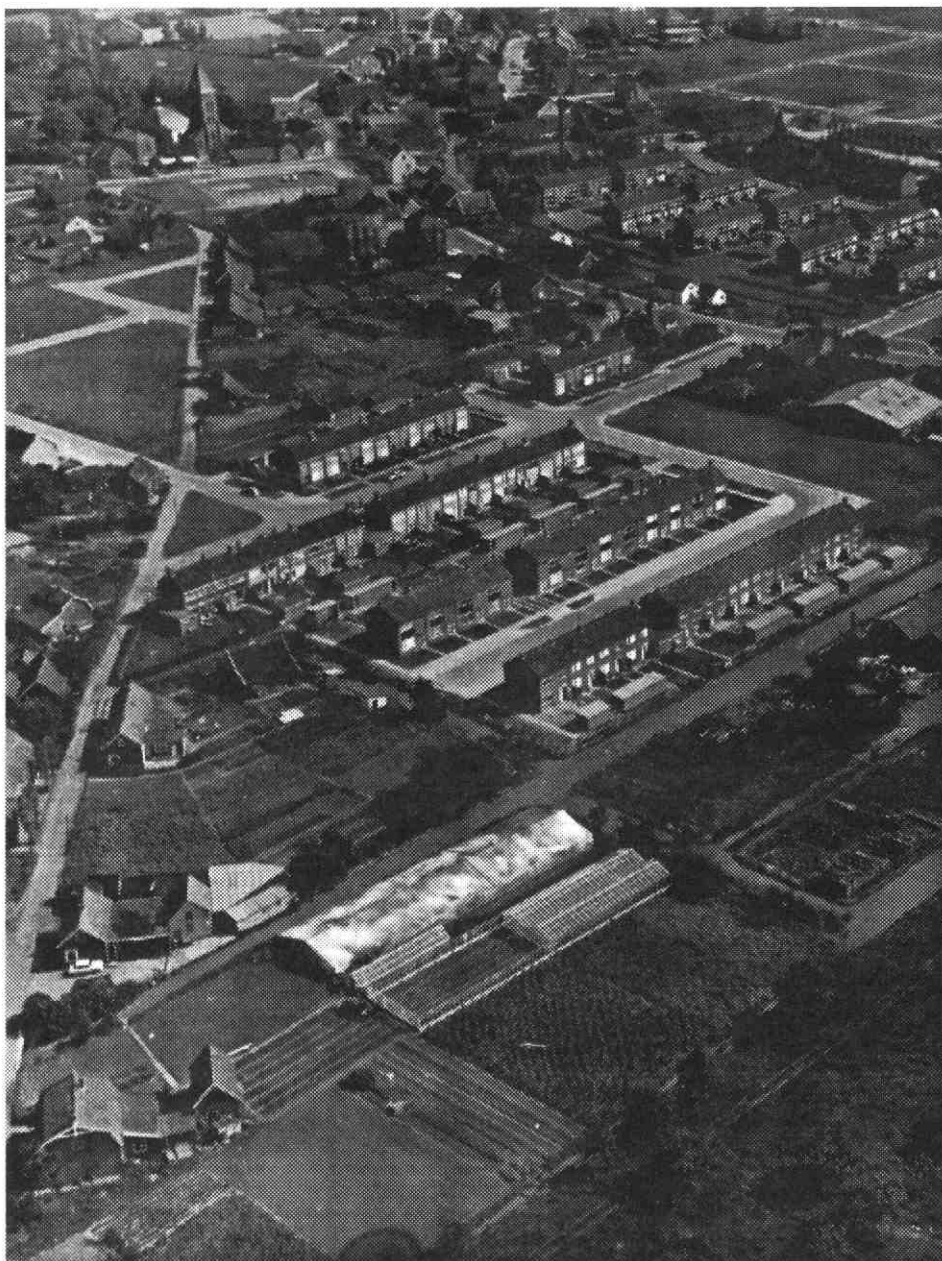
Wat er in dit krantenbericht is vermeld over het kerkpad naar de kerk op 't Hoog is niet juist. Dit kerkpad lag westelijk van de Joostenlaan tussen het Haarpad en de Parkweg zoals ook op de kaart van Ketelaar (afb. 1) is te zien.

De kadastrale kaart van de gemeente Vleuten van 1963 (afb. 10) geeft een fraai overzicht van de oorspronkelijke bebouwing van het Haarpad. Vanaf de Schoolstraat komend is eerst alleen de noordzijde van het Haarpad bebouwd en daarna uitsluitend de zuidzijde. Vervolgens zien we aan beide zijden afwisselend nog enige bebouwing. De eerste nieuwbouwhuizen aan de Camphuijzenstraat zijn op deze kaart al te herkennen.

Een luchtfoto uit 1966 (afb.11) geeft een fraai totaaloverzicht van de toenmalige situatie. Op deze foto is zichtbaar dat de Frederik van Eedenstraat en de Camphuijzenstraat reeds in aanbouw zijn. Achter het laatste huis aan de zuidzijde (huisnummer 36) zijn nog de oorspronkelijke houtwerf en enkele kassen te herkennen. Dit huis wordt nu bewoond door de familie Joosten. Vanaf 1945 waren Jan Willem Fokker en na zijn overlijden in 1971 weduwe Fokker de hoofdbewoners van dit pand.

Afb. 10 Kadastrale kaart van de gemeente Vleuten (1963)

Afb. 11 Luchtfoto uit 1966 (Foto: K.B. Nanning)

Het aangrenzende huis (huisnummer 34) is sinds 1946 eigendom van de familie Wieman. Daarvoor was Nico de Jong de hoofdbewoner. De overige huizen op de overzichtsfoto zijn allemaal in de tweede helft van de jaren zestig gesloopt.

Op de foto van afb.12 zien we het begin van het Haarpad in 1964. Geheel rechts staat een opslagpand van de bakkerij van Floor Oskam, die gelegen was aan de Schoolstraat. Daarnaast staan de woningen met Haarpad huisnummer 1 (als laatste bewoond door de fam. Batenburg) en huisnummer 3, beter bekend als het winkeltje van Pos. Dit was een kruidenierszaak annex winkel van sinkel: je kon het zo gek niet bedenken of je kon het daar kopen. Om bij de woningen van Haarpad nummer 5 en 7 te komen moest men achterom lopen langs de het huis van nummer 3.

Afb. 12 Het begin van het Haarpad in 1964

Direct aan het Haarpad gelegen zien we vervolgens de huizen met nummer 9 en daarnaast met de nummers 11 en 13: twee woningen onder een kap. In 1951 zijn het huis met nummer 13 en het aan de achterzijde daarvan gelegen huis met nummer 15 tot een enkele woning verbouwd. De fam. Vulto behoorde tot een van de laatste bewoners van dit pand. Een groot raadsel is het feit dat het huis met nummer 17 onvindbaar is. Diegene die mogelijk iets meer weet te vertellen over dit pand verzoeken we om na het lezen van dit artikel contact met ons op te nemen.

Tegenover de eerste rij huizen was vroeger de boerderij „Ken u zelf” gelegen. Vandaar dat de eerste huizen aan de zuidzijde van het Haarpad wat verderop beginnen. Op de foto van afb. 12 zien we geheel links het eerste huis liggen (Haarpad nummer 2).

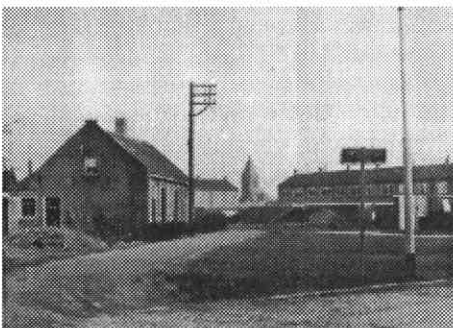
Op de foto van afb. 11 zien we de bebouwing aan de zuidzijde, waarbij het laatste huis (boven het midden) dat nog direct aan het Haarpad gelegen is (nr 22) werd bewoond door klompenmaker Kees van de Wens. Dit huis grensde aan de Nieuwe Vaart, welke op deze foto reeds gedempt is. Wat verder van het Haarpad af gelegen zien we de woning met huisnummer 24, welke laatstelijk bewoond werd door Willem Oostrom. Op de foto van afb. 14 is dit huis van de achterzijde gefotografeerd.

Aan de noordzijde van het Haarpad lag vervolgens een blokje huizen dat op de foto van afb. 15 nog tussen de inmiddels gerealiseerde nieuwbouw herkenbaar is. Dit huizenblok was geheel eigendom van Willem Goes, die zelf op Haarpad nummer 21 woonde. Op nummer 23 woonde

Afb. 14 De nieuwe vaart gezien vanaf de Parkweg. Op de voorgrond links het huis van Jac. Miltenburg. Daarachter het huis Haarpad 24, laatstelijk bewoond door Willem Oostrom (foto K.B. Nanning)

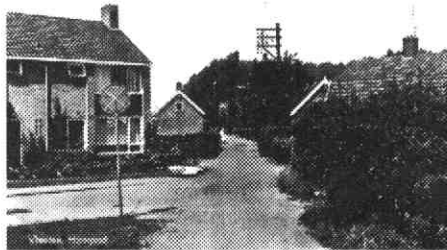
Toon van Berkenstijn. De andere zijde was sinds 1952 onbewoonbaar verklaard en werd door Wieman gebruikt voor de opslag van aardappelen.

Afb. 15 Het blokje huizen van Willem Goes

Van Willem Goes is bekend dat hij meehielp aan de schouw door het waterschap, waarbij werd beoordeeld of de boeren hun sloten wel voldoende uitbaggerden. Die jaarlijkse schouw was een gebeurtenis op zichzelf: de schuit van Willem Goes was dan volgestouwd met vertegenwoordigers van het Waterschap. Willem hanteerde daarbij de meetlat waarmee de diepte van de sloten gemeten werd. Willem wilde de boeren nog wel eens matsen door zijn meetlat af en toe (onopvallend) schuin i.p.v. recht in het water te plaatsen, waardoor de sloot wat dieper leek dan hij in werkelijkheid was. H e t

verhaal gaat dat de aanwezige toezichthouders dan inmiddels wat afgeleid waren dankzij de aanwezigheid van enkele kruiken jenever. De schouw werd ook steevast afgesloten met een langdurig bezoek aan het café van Van Dijk. De door Willem gebruikte meetlat is nu in het bezit van de Historische Vereniging.

Afb. 16 Het Haarpad gezien vanaf de Camphuijzenstraat. Rechtsachter is nog net de dakrand te zien van de boerderij van Henk en Koojsje Boeijen

Op afb. 16 kijken we (ook vanaf de Camphuijzenstraat richting het einde van het Haarpad. Rechts is het dak van de woning van de fam. Barten zichtbaar. Daarachter staat de boerderij van Henk en Koojsje Boeijen. Van hen hebben we nog een foto uit 1969 gevonden (afb. 17). Koojsje Boeijen was bekend om haar zui-

nigheid. Zo gaat het verhaal dat zij het sop uit de wasmachine van de fam. Jacobs gebruikte om het hemd van Henk te wassen. Achter de boerderij van Boeijen was de tweede sloot gelegen: op de foto zien we nog de witte brugleuning.

Afb. 17 Koojsje en Henk Boeijen. Foto uit 1969.

Op de foto van afb. 1 zagen we dezelfde brug. Op die foto zijn de laatste huizen aan de noordzijde zichtbaar: een blok van vier aaneengesloten woningen. De laatste twee huizen zijn in 1959 tot een woning verbouwd.

Tot slot

We zijn aan het einde gekomen van ons tweede artikel over het Haarpad. Sommigen van u zullen zich een aantal zaken nog goed kunnen herinneren.

Mogelijk heeft u nog opmerkingen, verbeteringen en/of anekdotes. Wij hopen van ganse harte dat u dan contact met ons opneemt. Ook foto's, platen of gebruik-artikelen kunnen zeer waardevolle informatie opleveren.

U kunt contact opnemen met: Paul Klein Obbink, Haarpad 5 (030-6774882) of met Hans Joosten, Haarpad 36 (030-6772554).